

ZVUK ZVUK

sobnosti kraje (1822-1891) František Skopalík

Fr. Skopalík roku 1889.

Nositel kultury na vesnici byl po staletí selský stav. Zanikl totiž zánem v posledních čtyřiceti letech. Vesnický sedlák si rozuměl nejen s půdou a přírodou, ale vytvořil krásnou, dnes již zanikající architekturu naší vesnice. Byl kronikářem i organizátorem života v obci. Na silný venkovský typ ukazují i tyto pozámky ze života sedláka, historika, spisovatele, národopisce a starosty obce Záhlnice Františka SKOPALÍKA.

František Skopalík byl prostřední velikosti, asi 163 cm vysoký, v mládí štíhlý, silného krku, na němž seděla kulatá hlava, pokrytá světlými vlasy, splyvajícím až na ramena, jak všichni Hanáci tenkrát nosili.

Jeho řeč byla srozumitelná a velmi příjemná se poslouchala. Strava Skopalíkova byla velmi prostá - mléko, sýr, zapražená polévka, zelí, zemáky, chléb a šišky. Víno málo pival; pivo však pravidelně večer, ale vždy s mírou. Kořalky nenáviděl. Nosil hanácký kroj,

červené kožešnice, zelenou vestu, kabát zvaný lajdík, černý klobouk. Jeho zjev budil všeobecnou pozornost. Například dr. J. Herben si jako student v Brně vždy rád nadešel, aby mohl Skopalíka potkat a krásným zjevem se pokochat.

Na zemském sněmu v Brně mluvil vždy česky, přestože uměl německy a sám se naučil i latinsky a rusky. Byl uvědomělým vlastencem, měl rád Velehrad, Hostýn, Radhoš i Prahu. Separatismus Moravy Skopalík nepřestoval ani nepodporoval, všude hájil celistvost koruny Svatováclavské. Byl pyšný na rolnický stav a snažil se šířit pokrok a vzdělání. Roku 1861 založil Hospodářskou jednotu záhlnicko-kvasickou. Když se objevily první mlátičky, Skopalík v roce 1874 vytvořil družstvo, které jednu z nich koupilo. To byl na vesnici hotový převrat. Další Skopalíkovou láibůtkou byly včely, které pěstoval ve velkém rozsahu. Jednotlivé roje pojmenovával, např. Milorád, Metod, Jungmann, Pražák, Rieger.

V roce 1861 byl zvolen starostou obce a tento úřad zastával až do své smrti. Zasloužil se o vysazení ovocných stromů na návsi, lipové aleje, zřízení obecní školy, obecní cihelny, skály se stavebním kamenem, o stavbu školy a fary, přístavbu školy, dláždění v obci a o další. Největší jeho zásluhou je nová parcelace a zcelování pozemků v Záhlnicích, ve své době ojedinělý a revoluční čin, který umožnil používat modernější metody hospodaření i v malé obci.

Skopalík byl posléze zvolen i poslancem do říšského parlamentu, kde byl poslancem dvanácti let. Protože byl rázovitou postavou a skvělým řečníkem, těšil se pozornosti celé rady a jeho projevy prý poslouchal i rakouský císař. Roku 1866 mu František Josef I. udělil zlatý kříž s korunou a pozval jej na dvorní plesy. Papež Pius

IX. jmenoval roku 1870 Skopalíka rytířem řádu sv. Silvestra.

Skopalík se zabýval historií, napsal Dějiny národní školy v Záhlnicích, Vykladatel paměťhodných věcí, Mé zápisky pro dějepis a literaturu vlasteneckou, Pamětní knihu obce Záhlnické, Poslušnost papežů, biskupů olomouckých, knížat moravských, aj. Ve volném čase psal Skopalík verše a písně.

Z literatury osvětové můžeme jmenovat např. spis Boj proti pití pálených, opojících nápojů a proti vši nestřídmosti, Stručný návod ku počítání z hlavy, z vlastivědných např. Deníky z Luhačovic a Památky obce Kurovic.

Představíme-li si jiného Skopalíka na panské robotě a vidíme-li ho v pozdějším věku pohybovat se v kruzích literátů a politiků, ptáme se, jak se mu podařilo takto vyniknout. Bylo to jeho neobyčejným nadáním, houževnatostí, vůlí, ale i přirozenou silou selského stavu. Byl v písemném i osobním styku s Františkem Palackým, dr. Riegrem, Františkem Sušilem, dr. Janem

Herbenem, Karolinou Světlou a mnoha dalšími.

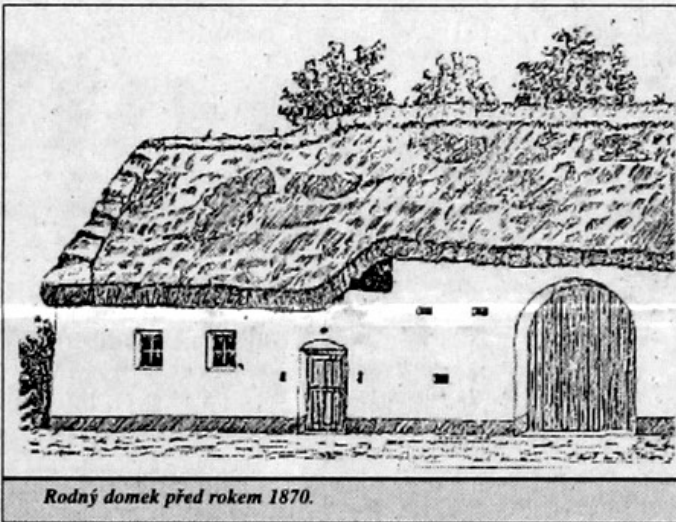
Rodina je základem obce. Skopalík si vážil rodiny a měl pěkný vztah k ženě, o čemž svědčí i úryvek z korespondence:

"Drahá Johanko! S nábožným citem připomínám sobě dnes onu dobu, v které jsi před 44 roky spatřila světlo světa. A vroucně díky Bohu s Tebou sdávám za všechny milosti, jichž Tobě až do dnešní doby uděliti ráčil. Prozfetelnost nám spolu připravila mnohé radosti a také hořké kalich k pití podává! (...)

Kéž tě Pán ještě dlouhé roky na světě ponechá, aby ses ještě mnohé radosti na svých dítkách dočkala! Kéž tě Pán učiní šťastnou zde na zemi a někdy věčně blaženou v nebi!"

Co Skopalík ve svém životě udělal, nečinil proto, aby se stal slavným. Skopalík pracoval ne pro sebe, nýbrž pro druhé. Všechny úspěchy a uznání byly přirozeným důsledkem jeho píle, sebevzdělání a práce.

(S použitím knihy Františka Sobka)

Rodný domek před rokem 1870.

O listopadové úrodě barev

Dnes, ikdyž přepřichalo, jsem musel konstatovat, že současná podzimní příroda je právě v této chvíli z celého letošního podzimu nejkrásnější. Právě teď v ní dramaticky vrcholí veškeré výtvarné dění.

Není již tvrdší než odolávajících jednovárných zelení ovocných stromů a travníků. Všechno se pěkně ziónovalo. Trávy zežloutly, vysoké byliny zhnědly. Některé stromy prořídly, prosvětly se, ale zase jako nové tóny do podzimního koncertu barev a tvarů zasahují černavé kmeny a větve, jak basové píšťaly do varhanního koncertu. Spousta stromů již byla větrem docela orvána, je bez listů. Jaksi to zatím v krajině nevádí, dokonce někde to zajímavě přispělo novými výtvarnými hodnotami. U školy se překvapivě rozhořely rudými barvami pruty keřů zbavených listů a z dálky tvoří nádherné barevné plochy...

Krajina je teď právě kouzelně krásná! Všude, kde jsou nějaké stromy, keře a trávníky, ať v ulicích nebo na kraji města, to hraje barvami nevidanými, jež jako pohádkové poklady se zjevují lidem jen teď, v tomto listopadovém čase. Jinak po celý rok je nebylo možné vidět.

Ještě teď někde planou sytě žluté keřky, vysoké a pyšné žluté oranžové břízy, okrové hnědé trávy...

Malíř, dychtivý a žízňavý napít se očima té krásami hýřící krajiny a divokými údery štěce vytvoří barevnou báseň o zlatém podzimu, mohl by se teď postavit kdekoli a malovat! Všude se ten překotně rychlý a až marmotratný koncert přírody, nešetřící vzácnými barvami a efekty, nabízí k malování. Na tisících míst. Všude, kam pohledne, mohl by teď vášnivě vytvářet na bílé ploše svůj vlastní podzimní koncert.

Ale vlastně nemůže, protože právě! Musel by mít velký děsník nebo budku do deště na kolečkách, jako kterýsi slavný umělec. Může si říkat, že zítra dešť přestane, že konečně vyrazí s barvami, se štětlem a ostatními fidálky do pleneru. Ale podvědomě tuší, že jako naschvál bude přepřchat, ještě několik dní a než se udělá pěkně, poslední listy opadne a nastane smutný hnědý podzim. Zbude útěcha, že malovat se dá i v zimě, a v kterékoli jiné době...

A tak jádu krajem města v dešti a vnímám úžasný koncert, který dnes štědře rozdává příroda. V duchu si maluju jeden obraz za druhým. Člověk si z krajiny musí umět vybrat to pěkné a to lhostejně nevidět. Ale právě v tomto dni je nabídka krásy tak ohromná, že se nestačím dívat, abych ji všechnu absorboval.

V zájmu krásy je dobře, že je zamračeno, že přepřchává. Ta zvláštní atmosféra sem teď patří. Zvýrazňuje, kontrastuje, zceluje, sladěje do jednotné tóniny, dodájuje... Proto slavný Antonín Slavíček tak rád maloval deštivé krajiny.

Myslím, že žádný malíř a žádný malovaný obraz nemůže v této chvíli předstihnout toto přírodní hýření barev a tvarů. Připadám si jako v pohádce plně zraků.

Člověče, co teď můžeš dělat lepšího, než nechat domácí práce a vyjít si na procházku touto mokrou, přívou, světlou přítulnou krajinou s mlhami na vrších a dívat se, dívat, nic neříkat, jen vnímat kompozice z barev, které se ti nikdy nepodaří namíchat ani koupit. A přát si, aby ta kráska ještě pár dní vydržela...

Zdeněk Mikeska

Život/Kufr plný neviňátek

Na jaře roku 1921 vyplul z newyorského přístavu parník s neodolatelým názvem Aquitania. Mezi pasažéry byli i můj děda Knapěk s chotí Rozálií a dvěma dcerami - malými děvčátky. Tomu mladšímu (mé mamince) dali jméno Vlasta, protože často se jim v Americe stýskalo po staré Country. Největší lodní kufr, s nímž se vraceli zpátky do Evropy, byl plný books and časopisů: anglických, německých, českých. V Hamburku měli čtyři pořizici co dělat, aby ten lodňák naložili do vagonu, v Praze chtěli nosiči za jeho překládku zlodějský peníz a ve Zlíně, který zvolil děda kvůli slibnému americkému půdorysu spojenému se vzestupem firmy Baťa za cíl putování, se přednosta stanice domníval, že pašují z USA zlaté cihly. Děda mu ty cihly ukázal. "To mě teda podržte," špitl nádražák předstíraje mlóby, a nazířl prý o té podivnosti vědělo celé město. Sám Tomáš Baťa I. přišel dědu Knapka pozdravit. Bez zbytečných círáků projevil zájem o vzácné tisky (přísne tajné dokumenty?) a vyslovil zaokrouhlenou sumičku. Jenže majitel vzácných tisků štelil kategorické NE. "Alespoň mi dovolte na ně nahlédnout," žádonil továrník. A děda dovolil. Byla u toho i babička. Zrovna prý se vrátila z nákupů, na hlavě měla nový klobouk zčeryný exotickým peřím, hrábla do okované bedny a pyšným hlasem, třímajíc v ruce rubensovsky buclatý svazek, pravila: "Toto je zlatá cihla." Nazdařbůh v ní zalistovala. Vzduch zavoněl nakrájenými jablky, liskovými ofíškami, skořicí, citronem, ananasem, těstem, sádlem, cukrem, jahodami... babička pekla páje - ty báječné americké koláče.

Po mnoha letech mi (dýchlo to

pohádkou) řekla: "Vzala jsem pak jinou knihu kuchařskou sepsanou českým knězem Domácností, jehož žvej byla čestnou členkou, a vydanou nakladatelskou společností Šolc a Šimáček v roce 1920. Nejdřív jsem Baťovi přečetla (záměrně!) úvodní lichotivé doporučení: 'Vážené dámy! Račily Jste laskavě a nevšední péčí a pozorností vypraviti svatební večer mojí dcery a byl jsem s chotí upřímně dojat Vaší pozorností. Považuji za svou povinnost jménem své rodiny Vám co nejsrdčněji poděkovati, že jsme u Vás prožili díky skvostným pokrům a následkem krásného arrangementu chvíle štěstí a spokojenosti. Dr. Preiss, vrchní ředitel Živnostenské banky v Praze.' A ve čtení jsem pokračovala nadávanou vepřovou hlavou, holoubaty na francouzský způsob, míšeninou z kapounů, smaženými růžemi, mandlovým brzlíkem, selátkem v rosolu, novgorodskými pirožky, milánskými croquettami, ledvinkou po uhersku, tajemstvím synagogy, cikánským nákypem, sarajevskou huspeninou, jazykem s polskou omáčkou, úhořem na šalvěji, makovým tortem, višňovými knedlíky, sněhovým kopcem, drškami s uzenou kýtout, drškami na jiný způsob... a on, polykaje sliny, rozloučil se bublavým 'Maucta' a vycouval."

Návštěva T. Baťi neměla povzbudivý vliv jen na jeho zažívání. Od toho dne bývalo totiž u Knapků rušno, a to bylo terno, neboť děda s babičkou koupili na restauraci v samém srdci Zlína hotel s restaurací a kavárnou - někdejší rodný dům českého historika, profesora filozofické fakulty Univerzity Karlovy, Karla Stoukala. Nebyl bych, pokud jde o hosty, přesný, kdybych tvrdil, že je tam

lákala jen famózní babiččina kuchyně, neboť mnohé knihy z lodního kufru povznesly proslulost hotelu vysoko nad sněhové kopce, selátka v rosolu, novgorodské pirožky a smažené růže. Vedly se zde učení a šprýmovné rozpravy, jejichž aktéry byli národopisci i volnomyšlenkáři, estéti, spiritisté, básníci, muzikanci, vědci, úředníci,

architekti i studenti, kteří tu například v roce 1927 založili satirický časopis volného sdružení pokrokového studentstva Pcháč. Z původních několika poliček se "americká" knihovna zásluhou mnoha příznivců rozrostla v zasklenou skříň, kterou nechal děda postavit od podlahy ke stropu v hudebním salonu. Tomu předtím vědovl jen klavír továry Steinway and Sons z New Yorku, k němuž v roce 1922 usedl Leoš Janáček, když se na cestě z Hukvald do Luhačovic zastavil ve Zlíně, aby si povypřávl se spisovatelem a milovníkem babiččiny halušek Karlem Kálalem.

Dávno, dávno již tomu, co mi babička, oslovující svého chotě zásadně

přijmením, řekla: "Janáčkoví ovšem zachutnala hlavně Knapkova slivovice, proto jsem sáhla mezi knihy a dala mu nahlédnout do Kálalova spisku Účinky lihových nápojů. Skladatel zváněl, ale jen naok, neboť vzápětí poručil po štampriji celému salonu a, aby potěšil též jeho brožurku Die Unterdrückung der Slovaken durch die Magyaren, napsanou za Rakouska, ale mnoho našich hožů znalo předešlý z časopisu Dětský máj, kam často přispíval, a všechny Dětské máje jsme nechávaly každým rokem svázat, protože byly oblíbenou četbou našich děvčat a jejich kamarádů. Dodnes vidím, jak se těšili na každé pokračování románu Husité před Naumburkem..."

"Odbočujes," přerušil babičku děda, ale ona se jen nadechla: "Tenkrát si v Dětském máji," pokračovala, "listoval i Štěpán Karadžič, prasynovec spisovatele Vuka Stefanoviče Karadžiče, zakladatele národní srbské mluvy. Byl potěšen, že objevil stať svého prastrýce a Janáček jeho radost završil tím, že zahrál cosi svižně srbského. Štěpán mě vyzval k tanci... já, nevíme proč, zpívala jsem ten hymnus anglicky: Ho, Slavonians, our beloved language still survive, while the faithful heart within us for our nation strive... No a měsíc nato nám Štěpán poslal balíček s několika knihami svého slavného prastrýce. Byla mezi nimi i Pismena serpskoga jezika po govoru prostoga naroda z oku 1814."

"Na jednu maličkost jsi, Rozálie, pozapomněla," ozval se děda a hned dodal: "Hlava se ti netočila ze srbského tanečku, ale zes dala přednost mé slivovici před svými haluškami."

"Štěpán," odvětila důstojně babička, "byl mým velkým cítelem. I mladý Wichterle, pozdější vynálezce kontaktní čočky, jakmile v naší knihovně za protektorátu objevil Die Traumdeutung Sigmunda Freuda, mi polbil ruku." S tajemným úsměvem se obrátila ke mně: "Když jsem byla roku 1900 jako mladá děvče ve Vídni, věnoval mi Freud, tehdy muž v plné síle, ono poučné dílo i se slibnou dedikací: Meinem lieben Fräulein Rosalie als Erinnerung auf zauberhafte zusammentreffung vom Herzen wider Sigmund F. Bühvi, proč jsem poté," pootočila hlavu k dědovi, "odcestovala za oceán, abych se seznámila s Knapkem."

Jindy jsem se zas dověděla, jak architekt František Lydie Gahura meditoval v hudebním salonu s kolegou Le Corbusierem nad sklenicemi moselského, paštikou z holoubat, misou švýcarských koláčků a knihou Immanuela Kanta Prolegomena zu jeder künftigen Metaphysik, die als Wissenschaft wird auftreten können o životě. Na poslední čistě stránce Kantova spisu po jejich meditaci zůstal náleť kostela postaveného až za čtvrt století v Ronchamp: Notre-Dame-du-Haut.

A nezapomenu, jak děda Knapěk vzpomínal na všestranného umělce Josefa Váchala, který se v salonu zúčastnil mnoha sezení spiritistů a svobodných zednářů. "Rozálie ho příliš v lásce neměla," zdůraznil, "protože se o jejím skopovém masu s houbičkami vyjádřil, že je téměř tak znamenitý jako

maso lidské. Jeho vlastnoručně ilustrovanou Čarodějnickou kuchyni proto umístila na nejméně viditelné místo knihovny."

Jsou to jen střípky. Ale obdivuhodné tím, že mi je babička s dědou sdělovali postupně až dlouho po únoru 1948, kdy jim soudruzi bojující za spravedlivou věc zkonfiskovali veškerý majetek a vyhnali je ze Zlína. Jsou obdivuhodné, že mi je sdělovali klidným, místý dokonce žertovným hlasem. Tak vypadá vznešenost.

Z vyprávění vím, že zloba těch časů pohltila i knihovnu. Na půdě našeho domu zůstal jen prázdný lodní kufr. Při otevření vydechne plesnivinou a selestem neviňátek: niccolo machiavelli: kniže - karel mika: petrolejový princ - jan karafiát: broučci - louis bromfield: když nastaly deště - michal alexandrovič bakunin: oeuvres - clifton: tajemství hřbitova - daniel defoe: the compleat english tradesman - i. g. masaryk: rusko a evropa - revoluční písně - honoré de balzac: la cousine bette - božena němcová: babička - bibli svatá - natalie z estruthu: husopaska - charles john huffman dickens: american notes - nathaniel hawthorne: liberty tree - josef kafka: potravinový princ - homer: odyssea - lev nikolajevič tolstoj: vojna a mír, el. meadžičová: orientální cukrářství - jean jacques rousseau: nová heloisa - sofoklés: elektra - onďřej příkryl: haná a romža - jan vrba: člověk boží...

Hotel mých prarodičů už není. Jmenoval se Balkán.

Antonín Bajaja (Příspěvek na výzvu Helsinského občanského shromáždění... pro obnovu Univerzity a národní knihovny v Sarajevu)

GENIUS LOCI / O jízdě králů

JUDr. Josef Holcman (1993)

Proč král nesmí po celou dobu promluvit jediné slovo?

(navr) Když projíždíme - jak jinak! - podzimními moravskými vesnicemi, vynoří se občas z mlhy postava v kroji, ještě ne zcela ustrojená, a míří ke skupince, která se každou chvíli stane hodovou chasou. Společně s ostatními pak zapomínají na auta, montérky, účty a docházkové karty. Zavřou dílnu, obchod nebo pracovnu a kouzelnými dvířky ornamentů vcházejí do společenství jiných zákonů. Nechme hodům jejich práva (která ještě zdaleka nevypršela) a vraťme se k obyčejí, který je na přípravu a soudržnost obce mnohem náročnější - jízdě králů.

Na Moravě je jízda králů pravidelně pořádána na třech místech: ve Vlčnově, Hluku a ve Skoronicích u Kyjova. První dvě jízdy jsou proslavené každoročním zájmem médií i řady obdivovatelů, ale i Skoronic mají svůj zvláštní půvab zvlášť pro ty, kteří dávají přednost autenticitě před masovostí. Úplně stranou zájmu však Skoronic nejsou, jak o tom svědčí hosté letošní jízdy králů z Belgie, Francie, ale i vzdáleného Japonska, jmenovitě pan Makoto Matsudaira, který skoronické jízdě králů věnoval celou knihu. Naštěstí není sám. Skoronické jízdě králů věnoval knihu i člen redakční rady ZVUKU, skoronický rodák, vyzvolávač a předseda Okresního soudu ve Zlíně Josef HOLCMAN.

Vzpomínky

Se vzpomínkami na jízdu králů je to jako se všemi ostatními v životě: nejstarší si pamatujeme lépe než ty čerstvé. Nic se nemůže vyrovnat oněm prvním. Každý si pamatujeme něco jiného, ale všichni to stejné: podivuhodnou dobu mládí, kterému všechno kolem patřilo a to tím spíše, když se konala jízda. Kůň nebyl nebezpečným zvířetem, jak nás varovaly maminky, otcové v tu chvíli nebyli tak přísní jako v den vysvědčení a koňáci nebyli tak vzteklí, jako když jsme jim ještě před pár měsíci mazali šmírem sedadlo na voze. Všichni jsme naráz byli kamarádi, když jsme seskakovali z koní a vozů u Nového světa. Zpěv byl tím fluidem, co nás dávalo dohromady a strýc Karel s harmonikou, který jediný uměl barvit koženice dožluta, nás hnál do dalších a dalších písniček. (...)

Tak se ty vzpomínky mění v záhady, nutící nás stále a stále, po dlouhých letech, sedat na koně a volat. Těšit se na odpovědi a nevědět proč, aby po skončení jízdy králů u nás, kteří jsme přešli dobu mládí, nastala lítost nad čímsi pěkným, co skončilo, aby nás popadl vztek nad čímsi nepochopitelným, co si dovolilo odseknout nás od těch laskavých chvil, aby nás zalehl smutek, ve kterém se zapřísáháme, že už nikdy nepodstoupíme to zákeřné štěstí, které nás po jízdách vrhá na chladný břeh pondělního rána.

A když se potkáme za týden, na očích si poznáme, že příště pojedeme zase, ale bojíme se to přiznat nejen navzájem, ale také sami sobě. Víme, že budeme sedat na koně do té doby, než se na ně vyvíhnou naši jízdu.

(Z knihy Josefa Holcmana O jízdě králů)

Chvála tvůrčího bláznovství

Žijeme v pragmatické době podvojného účetnictví, která ovšem nezačala listopadem 89, jak se mnozí neúmyslně i vědomě mýlí. Převrat jí jen dodal na akceleraci.

Viděno z tohoto úhlu jeví se pak lidské počínání, jež nelze zařadit do kvantifikujících údajů obratu a zisku, jako bláznovství, abychom užili eufemismu.

Josef Holcman je tedy blázen. On jím však musí být, protože Joška je člověk tvůrčí. Zdědil to v genech, které byly poté rodinou a Skoronicemi rozvíjeny tak, že mu nic jiného nezbývá. On musí dělat věci, které pro něj znamenají hodnotu z nejvyšších, bez ohledu na úsměvný nadhled některého okolí.

Knižka o jízdě králů svědčí o dvojím či lépe řečeno komplexním bláznovství svého autora. I když to z ní není zcela zřejmé, zasvěcení vědí, že soudce Josef Holcman má rozhodující podíl na pravidelné "existenci" skoronické jízdy králů. A jen ti nejzasvěcenější si dovedou představit, kolik úsilí, energie a tvůrčího zaujetí je zapotřebí, aby Skoroňáci na koních vyrážili do světa.

A tak Joška Holcman jízdu králů nejen dělá, ale ještě o ní i píše, protože musí. Nedostane za to nic, naopak, vydání zaplatí paní Holcmanová ...

Tato kniha především vyjadřuje vztah autora k rodné dědině, jejím lidem a hodnotám, které tam u nich a v nich přetrvávají. Je vyznáním lásky i vědomím souvislostí. Zároveň také vypovídá o svém tvůrčí, člověku Holcmanovi. Jsem proto rád, že mám takového kamaráda.

Nevím, jak budou číst tuto knihu lidé, kteří o našem kraji vědí jen to, že zde máme víno, kroje a nějaké zvyky. Nevím, a ani mne to nezajímá, co si budou myslet naši lidé odsud, kterým je to jedno. Vnímaví čtenáři se však určitě začnou a potěší. Nebude jim vadit, že autor není "pravý spisovatel", a že styl by mohl být někdy brilantnější. Vědí totiž, že při vyznání lásky to není nejdůležitější.

Jan Gogola

UMĚNÍ / Moarch Eveno

narozen 7. 11. 1934 v Gwened (Bretaň). Původně vyučen elektrikářem, prošel řadou různých, hlavně dělnických povolání. Výtvarné školení: kurzy dekorování fajánsu a Škola krásných umění v Quimperu. Od roku 1958 se účastní řady výstav: Quimper, Rennes, Lannion, Fougères, Sulniac, Paříž, Vannes, St. Malo, Kinhasa, Lorient a dalších. U nás vystavoval v Brně, Lednici, Břeclavi, v Blansku, Uherském Brodě a Strážnici. Od roku 1992 žije trvale na Slovácku, v Uherském Hradišti.

Mišo Eveno vystavuje své obrazy v listopadu a v prosinci ve výstavní síni klenotů Cowap na Školní ulici. Pořadatelem výstavy je ZUŠ Štefánikova ul.

Dívat se s Evenem

Kouzlu slováckého folkloru podlehl v minulosti mnoho výtvarných umělců. Avšak od smrti Františka Bezděky a Aleše Černého jakoby osiřela paleta barev, z níž je složena barvitá mozaika slováckých tradic. Už jen vlčnovský Karel Beneš a Brňáčka Olga Vlasáková v ní namáčejí štětky, aby vydali svědectví o našem kraji a jeho lidu. A náhle k nim přibyl tvůrce nový a neznámý. Vkročil na Slovácko ve vysokých botách, hnědých kalhotách, vyšívané "nadlužáček" košili, s dobrosrdečnou tváří lemovanou splihlými vlasy zastřiženými podle kastrólku, pravý čapkovský tulák, na zádech malý batůžek se skicáky a občas - když je dobrými vinaři obdarován - sedmičkou vína.

MOARCH (pro přátele Miško) EVENO, malíř, kreslíř, mudrc a poeta, tulák a vínopitel, člověk z rodu Colase Breugnona, musel ujit z rodné Bretaně mnoho mil, než objevil kraj, po jakém prahla jeho duše, kraj, kde lidé ještě umí spontánně prožívat radost i žal a cit vyjadřují písní. Právě podle písní, které kdysi dávno zaslechl v Bretani, usoudil, že tím krajem je Slovácko a vydal se je hledat. Našel je v osmapadesátiletých letech, leč není to vyjádření přesné, neboť pábitelé jeho zrna zůstávají časem nedotčeni.

Poznal jsem ho, ještě než zakotvil v romantických hradištských Rybárnách, v malém domku, jehož žudro si vyzdobil malůvkami a kde maluje své většinou veselé obrázky, loňského roku ve Vlčnově o jízdě králů. A od onoho okamžiku prožili jsme spolu mnohou chvíli: zpívali koledy kolem štědrovečerního stromku u nás v Kunovicích a písně pijácké při prozpívání letní noci v muténických bádách, vozili se na voze v Práckých obklopeni rejem masopustních maškar, plesali na krojovém plese v Popovicích, naslouchali hudecům v Břeclavi, s Burčáky ladili v Havřicích ... Tam všude a na mnoha dalších místech nahlížel jsem mu přes rameno do skicáku, který plnil portréty či figurami tanečnicků, muzikantů, legrutů, verbířů ...

Krásně je v očích toho, kdo se dívá. A zatímco nám v toku vědních dnů barvy světa kolem nás zešedly, Miškovy barvy jsou veselé, zářivé jasné. Neboť právě takhle Slovácko vidí. Je dobře být občas s ním a dívat se jeho očima. Objevíte a pocítíte mnoho báječných maličkostí, které dotvářejí povahu kraje i lidí Slovácka. A pak si společně zanotujete písničku, jako díkůvzdání za to, že barvy toho kraje nezešedly, že dál září a že jde jen o to umět se dívat.

Dr. Jiří Jilák

Slovácký rok 1987

ZVUK připravili: Jiří Severin, Svatava Navrátilová

pátek 19. listopadu 1993

ZLÍNSKÉ NOVINY • STRANA 11